

การล้างมือเป็นหนึ่งในสุขบัญญัติแห่งชาติ การล้างมือให้สะอาดสามารถป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากการสัมผัส การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการล้างมือของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 323 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้เรื่องการล้างมือ และแบบสอบถามการปฏิบัติในการล้างมือ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 0.90 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เรื่องการล้างมือ โดยใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20) ได้เท่ากับ 0.70 และแบบสอบถามการปฏิบัติในการล้างมือ โดยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.9 มีความรู้เรื่องการล้างมืออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีผู้ตอบถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ประโยชน์ของการล้างมือ (ร้อยละ 89.2) ขั้นตอนการล้างมือ (ร้อยละ 81.4) และสิ่งที่มีผลต่อความสะอาดในการล้างมือ (ร้อยละ 78.9) ส่วนเรื่องที่มีผู้ตอบไม่ถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ วิธีการล้างมือที่สามารถขจัดสิ่งสกปรกออกได้ดี (ร้อยละ 90.4) ประเภทของการล้างมือ (ร้อยละ 83.9) และการล้างมือที่ถูกวิธี (ร้อยละ 70.0)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.9 มีการปฏิบัติการล้างมืออยู่ในระดับดี โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 79.6 มีการล้างมือให้สะอาดหลังการขับถ่ายเป็นประจำ ร้อยละ 63.2 มีการปฏิบัติการล้างมือให้สะอาดหลังกลับจากโรงเรียนและกลับถึงบ้านเป็นบางครั้ง และร้อยละ 7.7 ไม่เคยล้างมือโดยใช้ปาล์มน้ำมันหรือขี้เถ้าล้างฝ่ามือทั้งสองข้างเลย

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้รับผิดชอบ ในการให้ความรู้เรื่องการล้างมือที่ถูกต้องแก่นักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติการล้างมืออย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

Hand washing is one of the National Health Commandment. Hand hygiene can prevent contact transmission of microorganism. The objectives of this descriptive study were to examine knowledge and practice of hand washing among secondary school students in Tung Ngam Subdistrict, Soem Ngam District, Lampang Province. The sample were 323 secondary school students in Tung Ngam Subdistrict, Soem Ngam District, selected by simple random sampling. The instrument was a questionnaire, constructed from literature review. The questionnaire composed of 3 parts : demographic data, knowledge and practice of hand washing. The content validity was reviewed by 3 experts and content validity index was 0.90. Reliabilities of the knowledge and practice of hand washing questions were tested by Kuder-Richardson 20 and Cronbach 's alpha coefficient. The reliabilities were found to be 0.70 and 0.80, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics.

The study results revealed as follows:

Seventy-five point nine percent of the sample had knowledge of hand washing at a moderate level. The first three topics that most of them answered correctly were benefit of hand washing (89.2%), steps of hand washing (81.4%) and factors affecting cleanliness of hand washing (78.9%). The first three topics that most of them answered incorrectly were hand washing method in eliminating dirt (90.4%), type of hand washing (83.9%), and correct method of hand washing (70.0%).

Sixty-six point nine percent of sample had good hand washing practice; 79.6 % of the sample always washed their hands after using the restroom, and 63.2% washed their hands for sometimes after came back from school or arrived home and 7.7% of the sample never wash their hands with rotational rubbing, backwards and forwards of the tips of the finger.

The results of this study can be used as basic information for responsible persons to provide the students knowledge of correct hand washing and encourage them to practice correct and regular hand washing.